

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра екології та ботаніки

«Затверджую»

Завідувач кафедри

— *В.Г. Скляр* — (___ Скляр В.Г. ___)
«11» ___ 06 ___ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ОК 26. Оцінка впливу на довкілля

Спеціальність: *101 Екологія*

Освітня програма: *«Екологія», перший рівень (бакалаврський)*

Факультет: *Агротехнологій та природокористування*

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма з «Оцінки впливу на довкілля» для студентів спеціальності 101 Екологія.

Розробники:

К.т.н., доц. Мельник О.С.

прізвище, ініціали

()
підпис

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри екології та ботаніки

Протокол від "11" червня 2020 року № 17

Завідувач кафедри

()
(підпис)

(Скляр В.Г.)

(прізвище та ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми

()

(Скляр В.Г.)

Декан факультету

()
на якому викладається дисципліна

(Коваленко І.М.)

© СНАУ, 2020 рік

© Мельник О.С., 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: (шифр і назва) – 10 Природничі науки	<i>Нормативна</i>	
Модулів – 1	Спеціальність: (шифр і назва) – 101 Екологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 2		2023-2024-й	
		Курс	
		4	4
		Семестр	
Загальна кількість годин –120		8	8
		Лекції	
		30 год.	4
		Практичні, семінарські	
		-	-
		Лабораторні	
		30 год.	4
		Самостійна робота	
		60 год.	112
		Вид контролю:	
		залік	залік
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4,6 самостійної роботи студента - 4,6	бакалавр		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- за денною формою навчання: 60/60 (50/50 %).
- за заочною формою навчання: 8/112 (6,6/93,4 %).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни *(витікають із освітньо-професійної програми)*

Мета: сформувати у майбутніх фахівців систему умінь та компетенцій для забезпечення застосування правових та організаційних засад оцінки впливу на довкілля антропогенної діяльності, запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання і відтворення природних ресурсів у процесі прийняття рішень щодо провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських і приватних інтересів.

Завдання: узагальнення інформації щодо процедури проведення ОВД та прийняття рішення про провадження планованої діяльності; освоєння діяльності природоохоронних органів щодо проведення науково-обґрунтованої оцінки впливу на довкілля, набуття навичок формулювання екологічних умов реалізації планованої діяльності.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ:

Після завершення вивчення дисципліни студенти будуть здатні продемонструвати:

- Знання призначення ОВД в системі підготовки і прийняття господарських рішень (поняття, терміни, визначення, законодавча база);
- Знання законодавчої бази щодо здійснення оцінки впливу на довкілля;
- Знання принципи та етапи процедури оцінки впливу на довкілля;
- Знання впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та екологічні ризики, пов'язані з виробничою діяльністю та недотриманням процедури здійснення оцінки впливу на довкілля;
- Знання вимог до оцінки поточного стану довкілля і біорізноманіття та важливість реалізації ОВД;
- Знання вимог забезпечення екологічного управління та поведіння з відходами;
- Знання вітчизняного та міжнародного досвіду щодо реалізації процедури оцінки впливу на довкілля;
- Уміння здійснювати підготовку звіту та висновків з оцінки впливу на довкілля;
- Уміння формувати ефективні стратегії комунікації з громадськістю, експертними органами та органами влади щодо вирішення питань захисту довкілля;
- Уміння враховувати висновки з оцінки впливу на довкілля при прийнятті рішень про провадження планованої діяльності, зокрема, у агропромисловому секторі та при реалізації заходів із охорони біорізноманіття;
- Уміння поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень;
- Уміння оцінювати та прогнозувати вплив технологічних процесів та виробництв на навколишнє середовище;

- Уміння проводити аналіз інформації, наданої у звіті з оцінки впливу на довкілля;
- Уміння здійснювати підготовку мотивованого висновку з оцінки впливу на довкілля;
- Уміння здійснювати стратегічну екологічну оцінку;
- Уміння використовувати різноманітні програмні засоби, ГІС-технології та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення заходів із оцінки впливу на довкілля;
- Здатність усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів;
- Здатність адаптуватися та діяти в новій ситуації.

За результатами вивчення дисципліни студент має досягнути наступних програмних результатів навчання набути таких компетентностей (за ОПП 2020 р.):

- Програмні результати навчання:

ПР04. Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки.

ПР 09. Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

ПР 11. Уміти прогнозувати вплив технологічних процесів та виробництв на навколишнє середовище.

ПР 22. Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля із залученням громадськості.

ПР 28. Уміти переносити систему теоретичних агроекологічних знань у сферу практичної діяльності із охорони біорізноманіття та довкілля під час ведення сільського господарства (*Додаток 1*).

- Компетентності:

Загальні компетентності:

К03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

К06. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

К07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

К09. Здатність працювати в команді

К10. Навички міжособистісної взаємодії.

К11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні компетентності :

К18. Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю.

К19. Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління.

К20. Здатність проводити екологічний моніторинг та оцінювати поточний стан навколишнього середовища.

K22. Здатність до участі в розробці системи управління та поводження з відходами виробництва та споживання.

K26. Здатність до участі в управлінні природоохоронними діями та/або екологічними проектами.

Результати навчання за освітнім компонентом та їх зв'язок із програмними результатами навчання відображений у Додатку 1.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОВД. КАТЕГОРІЙНО-ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ.

Тема 1. Загальні положення та поняття про оцінку впливу на довкілля (ОВД). Передумови виникнення ОВД. Процедури екологічної експертизи та оцінки впливу на навколишнє середовище. Базові підґрунтя для проведення ОВД. Світовий та європейський досвід ОВД. Міжнародний та вітчизняний досвід вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем. Директиви 2011/92/ЄС Європейського Парламенту та Ради про оцінку впливу окремих державних і приватних проектів на навколишнє середовище. Конвенція Європейської економічної комісії ООН про оцінку впливу на довкілля у транскордонному контексті. Основні суб'єкти оцінки. Уповноважені органи влади, що приймають участь в процедурі оцінки. Розмежування повноважень між центральним та територіальними органами влади в процесі ОВД. Засоби та технології, що використовуються для інформаційного забезпечення заходів із оцінки впливу на довкілля. Оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і вибір шляхів їх вирішення.

Тема 2. Види діяльності, що можуть мати значний вплив на довкілля. Категорії планованої діяльності. Вплив процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та екологічні ризики, пов'язані з виробничою діяльністю. Вимоги до використання основних принципів екологічного управління, поводження з відходами виробництва та споживання, оцінки поточного стану навколишнього середовища, а також до заходів, спрямованих на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі. Особливості проведення ОВД при сільськогосподарському та лісогосподарському освоєнні земель, на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах. Терміни та етапи проведення процедури оцінки впливу. Схема руху документів під час визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту ОВД. Єдиний реєстр оцінки впливу на довкілля. Принцип відкритості та доступності інформації в процедурі ОВД. Уповноважені підрозділи Мінприроди України відповідальні за надання консультацій щодо підготовки звіту із ОВД. Розподіл повноважень та сфери компетенцій щодо проведення ОВД для видів діяльності, які можуть мати значний вплив на довкілля. Обрання методик та вихідних даних для оцінки впливу на окремі компоненти довкілля.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЕТАПИ ЗДІЙСНЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ОВД.

Тема 3. Процедури публічності та збору інформації при проведенні ОВД.

Повідомлення про плановану діяльність, що підлягає оцінці впливу на довкілля. Визначення альтернатив планованої діяльності. Роль та участь громадськості в процедурі ОВД. Зауваження та пропозиції громадськості на повідомлення. Скоупінг в процедурі оцінки впливу на довкілля. Роль та місце скоупінгу. Переваги проходження етапу скоупінгу. Визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту із оцінки впливу на довкілля.

Тема 4. Звіт з оцінки впливу на довкілля. Структура Звіту. Післяпроектний моніторинг. Правове регулювання лісокористування землекористування. Правові засади використання рекреаційних можливостей лісів та сільськогосподарських угідь. Громадське обговорення Звіту з ОВД. Роль уповноваженого органу в проведенні процедури громадського обговорення. Оголошення про початок громадського обговорення. Проведення громадських слухань. Звіт про громадське обговорення. Врахування пропозицій і зауважень громадськості. Строки розгляду звіту із ОВД та підготовки висновку із оцінки впливу на довкілля уповноваженим органом. Консультації із державними органами. Обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки.

Тема 5. Висновок з оцінки впливу на довкілля. Врахування результатів оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності. Відмова у видачі висновку. Оскарження висновку з оцінки впливу на довкілля або відмови у видачі висновку. Випадки видачі висновків із оцінки впливу на довкілля про недопустимість планованої діяльності. Випадки скасування висновків з ОВД. Врахування зауважень і пропозицій громадськості у висновку із ОВД.

Тема 6. Завершальна стадія процедури ОВД. Екологічні умови, що містяться у висновку з ОВД. Вимоги проведення додаткової оцінки впливу на довкілля. Зміст програм післяпроектного моніторингу. Відмінності між висновками державної екологічної експертизи та висновками із ОВД. Системи екологічної оцінки. SEO документів державного планування. Пропозиції і зауваження громадськості на етапі скоупінгу. Пропозиції і зауваження громадськості до звіту з SEO ДДП.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	Усьо- го	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Мета та завдання ОВД. Категорійно-понятійний апарат						
Тема 1. Загальні положення та поняття про оцінку впливу на довкілля	18	4		4		10
Тема 2. Види діяльності, що можуть мати значний вплив на довкілля	16	4		2		10
Разом за змістовим модулем 1	34	8		6		20
Змістовий модуль 2. Етапи здійснення процедури ОВД						
Тема 3. Процедури публічності та збору інформації при проведенні ОВД	18	4		4		10
Тема 4. Звіт з оцінки впливу на довкілля	28	8		10		10

Тема 5. Висновок з оцінки впливу на довкілля	22	6		6		10
Тема 6. Післяпроектний моніторинг	18	4		4		10
Разом за змістовим модулем 2	86	22		24		40
Всього годин	120	30		30		60

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	заочна форма					
	Усьо- го	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Мета та завдання ОВД. Категорійно-понятійний апарат						
Тема 1. Загальні положення та поняття про оцінку впливу на довкілля	22	2		2		18
Тема 2. Види діяльності, що можуть мати значний вплив на довкілля	18					18
Разом за змістовим модулем 1	40	2		2		36
Змістовий модуль 2. Етапи здійснення процедури ОВД						
Тема 3. Процедури публічності та збору інформації при проведенні ОВД	18					18
Тема 4. Звіт з оцінки впливу на довкілля	22	2		2		18
Тема 5. Висновок з оцінки впливу на довкілля	20					20
Тема 6. Завершальна стадія процедури ОВД	20					20
Разом за змістовим модулем 2	80	2		2		76
Всього годин	120	4		4		112

5. Теми та план лекційних занять (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми та план	Кількість годин
1	Тема 1. Загальні положення та поняття про оцінку впливу на довкілля (1 частина) План. 1. Вступ. Мета, завдання, характеристика дисципліни. 2. Передумови виникнення ОВД. 3. Базові підґрунтя для проведення ОВД.	2
2	Тема 1. Загальні положення та поняття про оцінку впливу на довкілля (2 частина) План. 1. Світовий та європейський досвід ОВД. 2. Основні суб'єкти оцінки.	2
3	Тема 2. Види діяльності, що можуть мати значний вплив на довкілля (1 частина) План. 1. Категорії планованої діяльності. 2. Особливості проведення ОВД при сільськогосподарському та лісогосподарському освоєнні земель, на територіях та об'єктах природно-заповідного	2

	фонду чи в їх охоронних зонах.	
4	Тема 2. Види діяльності, що можуть мати значний вплив на довкілля (2 частина) План. 1. Терміни та етапи проведення процедури оцінки впливу. 2. Єдиний реєстр оцінки впливу на довкілля. 3. Принцип відкритості та доступності інформації в процедурі ОВД.	2
5	Тема 3. Процедури публічності та збору інформації при проведенні ОВД (1 частина) План. 1. Повідомлення про плановану діяльність, що підлягає ОВД. 2. Визначення альтернатив планованої діяльності.	2
6	Тема 3. Процедури публічності та збору інформації при проведенні ОВД (2 частина) План. 1. Скоупінг в процедурі оцінки впливу на довкілля. 2. Роль та участь громадськості в процедурі ОВД. 3. Зауваження та пропозиції громадськості на повідомлення.	2
7	Тема 4. Звіт з оцінки впливу на довкілля (1 частина) План. 1. Загальні вимоги до оформлення Звіту відповідно до законодавства України 2. Структура Звіту.	2
8.	Тема 4. Звіт з оцінки впливу на довкілля (2 частина) План. 1. Екологічний моніторинг в процедурі ОВД. 2. Етап обговорення Звіту з ОВД.	2
9	Тема 4. Звіт з оцінки впливу на довкілля (3 частина) План. 1. Громадське обговорення Звіту з ОВД. 2. Проведення громадських слухань. 3. Звіт про громадське обговорення.	2
10	Тема 4. Звіт з оцінки впливу на довкілля (4 частина) 1. Правове регулювання лісокористування землекористування. 2. Правові засади використання рекреаційних можливостей лісів та сільськогосподарських угідь.	2
11	Тема 5. Висновок з оцінки впливу на довкілля (1 частина) План. 1. Врахування результатів оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності. 2. Відмова у видачі висновку.	2
12	Тема 5. Висновок з оцінки впливу на довкілля (2 частина) План. 1. Оскарження висновку з ОВД або відмови у видачі висновку. 2. Алгоритм дій за результатами оскарження висновку з ОВД	2

13	Тема 5. Висновок з оцінки впливу на довкілля (3 частина) План. 1. Випадки скасування висновків з ОВД. 2. Врахування зауважень і пропозицій громадськості у висновку із ОВД. 3. SEO документів державного планування	2
14	Тема 6. Завершальна стадія процедури ОВД. План. 1. Екологічні умови, що містяться у висновку з ОВД. 2. Після проектний моніторинг	2
15	Тема 7. Стратегічна екологічна оцінка План. 1. Передумови виникнення процедури SEO. 2. Як працює SEO в контексті містобудівної документації? 3. Замовники SEO. 4. Громадське обговорення в процедурі SEO. 5. «Генеральний» звіт про SEO.	2
	Разом	30

Теми та план лекційних занять
(заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми та план	Кількість годин
1	Тема 1. Загальні положення та поняття про оцінку впливу на довкілля План. 1. Вступ. Мета, завдання, характеристика дисципліни. 2. Передумови виникнення ОВД. 3. Базові підгрунття для проведення ОВД. 4. Світовий та європейський досвід ОВД. 5. Уповноважені органи влади, що приймають участь в процедурі оцінки.	2
2	Тема 2. Звіт з оцінки впливу на довкілля План. 1. Загальні вимоги до оформлення Звіту відповідно до законодавства України 3. Структура Звіту. 4. Післяпроектний моніторинг. 5. Етап обговорення Звіту з ОВД.	2
	Разом	4

6. Теми лабораторних занять
(денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1	Тема 1. Аналіз європейського законодавства з питань оцінки впливу на довкілля	2
2	Тема 2. Порівняльний аналіз процедур екологічної експертизи, ОВНС та ОВД.	2
3	Тема 3. Визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту із ОВД.	2
4	Тема 4. Правове регулювання лісокористування землекористування. Правові засади використання рекреаційних можливостей лісів та сільськогосподарських угідь.	2
5	Тема 5. Визначення критеріїв, за якими планована діяльність не підлягає оцінці впливу на довкілля.	2
6	Тема 6. Ознайомлення з процедурою добровільного скоупінгу та її кроками.	2
7	Тема 7. Підготовка та подання повідомлення про ОВД	2
8	Тема 8. Ознайомлення зі структурою Звіту з ОВД. Визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту із ОВД	4
9	Тема 9. Громадське обговорення в структурі ОВД.	2
10	Тема 10. Структура висновку з ОВД. Врахування результатів оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності.	2
11	Тема 11. Здійснення оцінки альтернативних варіантів планованої діяльності.	2
12	Тема 12. Ознайомлення з процедурою оскарження висновку з оцінки впливу на довкілля або відмови у видачі висновку.	2
13	Тема 13. Формулювання умов та процедура здійснення післяпроектного моніторингу	2
14	Тема 14. Системи екологічної оцінки. СЕО документів державного планування. Пропозиції і зауваження громадськості на етапі скоупінгу	2
	Разом	30

Теми лабораторних занять
(заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Порівняльний аналіз процедур екологічної експертизи, ОВНС та ОВД.	2
б	Тема 2. Ознайомлення зі структурою Звіту з ОВД.	2
	Разом	4

7. Самостійна робота

(денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми та перелік питань	Кількість годин
1	Тема 1. Загальні положення та поняття про оцінку впливу на довкілля. Розмежування повноважень між центральним та територіальними органами влади в процесі ОВД. Засоби та технології, що використовуються для інформаційного забезпечення заходів із оцінки впливу на довкілля. Оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і вибір шляхів їх вирішення. <i>Результати вивчення подаються у вигляді письмових робіт</i>	10
2	Тема 2. Види діяльності, що можуть мати значний вплив на довкілля. Вимоги до використання основних принципів екологічного управління, поводження з відходами виробництва та споживання, оцінки поточного стану навколишнього середовища, а також до заходів, спрямованих на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі. Розподіл повноважень та сфери компетенцій щодо проведення ОВД для видів діяльності, які можуть мати значний вплив на довкілля. Обрання методик та вихідних даних для оцінки впливу на окремі компоненти довкілля. <i>Результати вивчення у вигляді тестування.</i>	10
3	Тема 3. Процедури публічності та збору інформації при проведенні ОВД. Визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту із оцінки впливу на довкілля. <i>Результати вивчення подаються у вигляді письмових робіт</i>	10
4	Тема 4. Звіт з оцінки впливу на довкілля. <i>Студенти розбиваються на групи і проводять вивчення тексту різних звітів із оцінки впливу на довкілля. Обговорення результатів на занятті.</i>	10
5	Тема 5. Висновок з оцінки впливу на довкілля. <i>Студенти розбиваються на групи і проводять вивчення висновків різних звітів із оцінки впливу на довкілля. Обговорення результатів на занятті.</i>	10
6	Тема 6. Завершальна стадія процедури ОВД. Зміст програм післяпроектного моніторингу. Відмінності між висновками державної екологічної експертизи та висновками із ОВД. Стратегічна екологічна оцінка <i>Результати вивчення у вигляді тестування.</i>	10
	Разом	60

Самостійна робота
(заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми та перелік питань	Кількість годин
1	<p>Тема 1. Загальні положення та поняття про оцінку впливу на довкілля. Розмежування повноважень між центральним та територіальними органами влади в процесі ОВД. Засоби та технології, що використовуються для інформаційного забезпечення заходів із оцінки впливу на довкілля. Оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і вибір шляхів їх вирішення.</p> <p><i>Результати вивчення у вигляді тестування.</i></p>	18
2	<p>Тема 2. Види діяльності, що можуть мати значний вплив на довкілля. Категорії планованої діяльності. Вплив процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та екологічні ризики, пов'язані з виробничою діяльністю. Вимоги до використання основних принципів екологічного управління, поводження з відходами виробництва та споживання, оцінки поточного стану навколишнього середовища, а також до заходів, спрямованих на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі. Особливості проведення ОВД при сільськогосподарському та лісогосподарському освоєнні земель, на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах. Терміни та етапи проведення процедури оцінки впливу. Схема руху документів під час визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту ОВД. Єдиний реєстр оцінки впливу на довкілля. Принцип відкритості та доступності інформації в процедурі ОВД. Уповноважені підрозділи Мінприроди України відповідальні за надання консультацій щодо підготовки звіту із ОВД. Розподіл повноважень та сфери компетенцій щодо проведення ОВД для видів діяльності, які можуть мати значний вплив на довкілля. Обрання методик та вихідних даних для оцінки впливу на окремі компоненти довкілля. <i>Результати вивчення у вигляді тестування.</i></p>	18
3	<p>Тема 3. Процедури публічності та збору інформації при проведенні ОВД. Повідомлення про плановану діяльність, що підлягає оцінці впливу на довкілля. Визначення альтернатив планованої діяльності. Роль та участь громадськості в процедурі ОВД. Зауваження та пропозиції громадськості на повідомлення. Скоупінг в процедурі оцінки впливу на довкілля. Роль та місце скоупінгу. Переваги проходження етапу скоупінгу. Визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту із оцінки впливу на довкілля.</p>	18

	<i>Результати вивчення у вигляді тестування.</i>	
4	Тема 4. Звіт з оцінки впливу на довкілля. Правове регулювання лісокористування землекористування. Правові засади використання рекреаційних можливостей лісів та сільськогосподарських угідь. Громадське обговорення Звіту з ОВД. Врахування пропозицій і зауважень громадськості. Строки розгляду звіту із ОВД та підготовки висновку із оцінки впливу на довкілля уповноваженим органом. Консультації із державними органами. Обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки. <i>Результати вивчення у вигляді тестування.</i>	18
5	Тема 5. Висновок з оцінки впливу на довкілля. Врахування результатів оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності. Відмова у видачі висновку. Оскарження висновку з оцінки впливу на довкілля або відмови у видачі висновку. Випадки видачі висновків із оцінки впливу на довкілля про недопустимість планованої діяльності. Випадки скасування висновків з ОВД. Врахування зауважень і пропозицій громадськості у висновку із ОВД. <i>Результати вивчення у вигляді тестування.</i>	20
6	Тема 6. Завершальна стадія процедури ОВД. Екологічні умови, що містяться у висновку з ОВД. Вимоги проведення додаткової оцінки впливу на довкілля. Зміст програм післяпроектного моніторингу. Відмінності між висновками державної екологічної експертизи та висновками із ОВД. Стратегічна екологічна оцінка. <i>Результати вивчення у вигляді тестування.</i>	20
	Разом	112

8. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. **Словесні:** розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж, робота з книгою (читання, переказ, виписування, складання плану, рецензування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів тощо).

1.2. **Наочні:** демонстрація, ілюстрація, спостереження.

1.3. **Практичні:** лабораторний метод, практична робота, вправа, виробничо-практичні методи.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

2.1. **Аналітичний** (суть: *розклад цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак*).

2.2. **Методи синтезу** (суть: *з'єднання виділених аналізом елементів чи властивостей предмета, явища в одне ціле*).

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. *Проблемний (проблемно-інформаційний)*

3.2. *Частково-пошуковий (евристичний)*

3.3. *Пояснювально-демонстративний*

1. **Активні методи навчання** - використання технічних засобів навчання, самооцінка знань, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності), використання навчальних та контролюючих тестів, використання конспектів лекцій.

Інтерактивні технології навчання (використання мультимедійних та Інтернет-технологій, інтерактивних електронних таблиць, діалогове навчання, рольові ігри, використання KAHOOT, GOOGLECLASSROOM, MOODLE, та ін.).

9. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС.

2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація).

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- рівень знань, продемонстрований на практичних заняттях;
- активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
- результати виконання та захисту практичних робіт;
- експрес-контроль під час аудиторних занять;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- результати тестування;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

10. Політика оцінювання

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора та декана факультету за наявності поважних причин.
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час написання модуля та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Виконання курсової роботи здійснюється із дотриманням вимог академічної доброчесності, усі запозичені матеріали повинні мати посилання на джерело інформації
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, працевлаштування за фахом) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за наказом ректора). За обґрунтованої потреби студент має право оформити індивідуальний графік навчання.

11. Розподіл балів, які отримують студенти (денна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота						С Р С	Разом за модулі 16ед СРС	Атестація	Сума
Змістовий модуль 1 - <u>22</u> бали		Змістовий модуль 2 – <u>48</u> балів							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	15	85	15	100
10	12	12	12	12	12				

ПІДСУМКОВА ОЦІНКА ФОРМУЄТЬСЯ ЯК СУМА ЗА МОДУЛЕМ 1 ТА 2 ПЛЮС 15 БАЛІВ ЗА АТЕСТАЦІЮ ТА 15 БАЛІВ ЗА ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

*СРС (самостійна робота студента) оцінюється як сума балів за темами:

T1–T2 – 6 балів + T3–T6 – 9 балів = 15 балів.

Заочна форма навчання

Поточне тестування та самостійна робота						С Р С	Разом за модулі 16ед СРС	Сума
Змістовий модуль 1 - <u>22</u> балів		Змістовий модуль 2 – <u>48</u> балів						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	30	70+30	100
10	12	12	12	12	12			

ПІДСУМКОВА ОЦІНКА ФОРМУЄТЬСЯ ЯК СУМА ЗА МОДУЛЕМ 1 ТА 2 ПЛЮС 30 БАЛІВ ЗА ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

*СРС (самостійна робота студента) оцінюється як сума балів за темами:

T1–T2 – 10 балів + T3–T6 – 20 балів = 30 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
69-74	D	
60-68	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Рекомендована література Базова

1. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 № 2059-VIII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>
2. Популярний коментар до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» / Є. Алексєєва [за 16е. 16ед.. О. Кравченко] — Видавництво «Компанія

“Манускрипт”» — Львів, 2018. — 60 с. http://epl.org.ua/wp-content/uploads/2018/11/Komentar_do_zakony_OVD_netversia.pdf

3. Постанова КМУ від 13 грудня 2017 р. № 1026 «Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1026-2017-%D0%BF#Text>

4. Постанова КМ України від 13 грудня 2017 р. № 1010 «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об’єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля»

5. Постанова КМ України від 13 грудня 2017 р. № 989 «Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля»

6. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text>.

7. Алексєєва Є. Оцінка впливу на довкілля: Міжнародні стандарти, досвід інших країн і передумови до запровадження нової моделі оцінки впливу на довкілля в Україні та її основні елементи / С. Вихрист, Є. Єндрюшка, Н. Мікуліч, Д. Скрильніков, М. Шимкус – Київ 2018. – 141 с. (електронне видання).

8. DIRECTIVE 2011/92/EU on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment https://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/EIA_Directive_informal.pdf.

9. Оцінка впливу на довкілля: можливості для громадськості (посібник) / Є. Алексєєва [за 17е. 17ед.. О. Кравченко] — Видавництво «Компанія “Манускрипт”» — Львів, 2017. — 36 с.

10. Вплив (не)допустимий: як покращити оцінку впливу рубок на довкілля http://epl.org.ua/wp-content/uploads/2020/06/OVD_rubok_lisu_versiya_OK_clean_posylannya_1.pdf

11. Методичні рекомендації з розробки звіту з оцінки впливу на довкілля в галузі лісового господарства <https://mepr.gov.ua/documents/2749.html>.

12. Сайт Європейської Комісії щодо оцінки впливу на довкілля <https://ec.europa.eu/environment/eia/eia-legalcontext.htm>.

13. Алексєєва Є. Оскарження висновків з оцінки впливу на довкілля в суді / Є. Алексєєва [за 17е. 17ед.. О. Кравченко] — Видавництво «Компанія “Манускрипт”» — Львів, 2019. — 24 с.

14. Шутяк С. Постатейний коментар до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» / С. Шутяк [за 17е. 17ед.. О. Кравченко] — Видавництво «Компанія «Манускрипт»» — Львів, 2019. — 128 с.

15. Протокол про Стратегічну екологічну оцінку https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_b99#Text

Допоміжна

1. Закон України “Про екологічну експертизу” // Відомості Верховної Ради України. — 1995. — №8. — С.54.

2. «Положення про склад і зміст матеріалів оцінки впливу запроєктованої господарської діяльності на стан оточуючого середовища і природних ресурсів (ОВНС)...» Екологічний аудит: Посібник з екологічного менеджменту і екологічного аудиту /

В.Я. Шевчук, Ю.М. Саталкін, В.М. Навроцький та ін. – К.: Символ-Т, 2015. – 221с.

3. Справочник по экологической экспертизе проектов / Подред. М.А. Пустовойта. – К.: 2016. – 191с.

4. Melnyk O. The analysis of the EU regional approaches to the deciding of the ecological safety problems / O. Melnyk // Екологічна безпека. – 2017. - № 1 (23). С. 36 – 42.

5. Мельник О. С. The analysis of the EU regional approaches to the deciding of the ecological safety problems // Науковий журнал «Екологічна безпека», № 1 (23), 2017. Кременчук: КрeмНТУ, 2017. С. 7-13.

6. Melnyk O. European Union environmental security: the only achieving strategy // International scientific journal «Securitologia» (Poland).– 2016. - №23. – P. 47-57.

13. Інформаційні ресурси

1. <http://eia.menr.gov.ua/>

2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>

3. <http://www.sfund.kiev.ua/ukr/service/servcont.htm> - програмні продукти, які дозволяють оцінювати вплив запланованої діяльності на довкілля

4. <http://www.asdev.com.ua/dndiasb/produkti/pk-ekologiya.html>- програмний комплекс “ЕКОЛОГІЯ”

5. <https://e-ecology.digital/history/> - цифрова агенція е-Екологія

6. <https://data.gov.ua/dataset?tags=екологія&page=2>- Портал відкритих даних

7. <file:///D:/Downloads/Lytsur-doc-02.pdf> - програмне забезпечення, розроблене активом ГО е-Екологія

ДОДАТОК 1

Основні результати навчання за освітнім компонентом та їх зв'язок з програмними результатами навчання

Результати навчання за ОК: після закінчення вивчення освітнього компонента (дисципліни) студент буде здатен:	Програмні результати навчання на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)				
	ПР04	ПР09	ПР11	ПР22	ПР28
ДРН 1. Знати призначення ОВД в системі підготовки і прийняття господарських рішень (поняття, терміни, визначення, законодавча база)					+
ДРН 2. Знати основні принципи та етапи процедури оцінки впливу на довкілля	+		+	+	
ДРН 3. Знати вплив процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та екологічні ризики, пов'язані з виробничою діяльністю та недотриманням процедури здійснення оцінки впливу на довкілля		+			+
ДРН 4. Знати вимоги до оцінки поточного стану довкілля і біорізноманіття та важливість реалізації ОВД	+				+
ДРН 5. Знати вимоги до забезпечення екологічного управління та поведіння з	+		+		+

відходами					
ДРН 6. Знати вітчизняний та міжнародний досвід щодо реалізації процедури ОВД			+	+	
ДРН 7. Уміти здійснювати підготовку звіту та висновків з оцінки впливу на довкілля		+	+		+
ДРН 8. Уміти формувати ефективні стратегії комунікації з громадськістю, експертними органами та органами влади щодо вирішення питань захисту довкілля				+	
ДРН 9. Уміти враховувати висновки з оцінки впливу на довкілля при прийнятті рішень про провадження планованої діяльності, зокрема у агропромисловому секторі та при реалізації заходів із охорони біорізноманіття		+	+		+
ДРН 10. Уміти здійснювати стратегічну екологічну оцінку	+	+	+		+

ДРН – дисциплінарні результати навчання

ОП – освітня програма

ПРН - програмні результати навчання